

**КЗК «Міська бібліотека для дорослих» КМР
Інформаційно - бібліографічний відділ**

Співець соборів душ людських

Рекомендаційний список літератури
до 100-річчя від дня народження Олеса Гончара

цикл "Літературні портрети"

*Кривий Ріг
2018*

Життя як джерело

Олесь Терентійович Гончар народився 3 квітня 1918 р. Незабаром мати померла, трирічний Олесь і його старша сестра залишилися з батьком, який через деякий час одружився вдруге. З мачухою спільну мову хлопчик не знайшов, дитинство провів з дідусем і бабусею по лінії матері на хуторі Слобода Суха на території Полтавської області. Працьовита і щира в ставленні до людей бабуса замінила майбутньому письменникові матір.

Все життя письменник прожив під прізвищем матері, хоча при народженні отримав прізвище батька – Біличенко. Перед початком навчання в школі майбутньому письменнику голова сільради видав документи на прізвище матері. Оскільки у сформованому сільському класі один хлопчик на ім'я Олександр вже був, Гончару видали документи на ім'я Олесь.

Тридцять років у житті Олесь Гончара — період формування його як громадянина й митця. До вступу в Харківський університет (1938 р.) він навчався в технікумі журналістики, працював у районній (на Полтавщині) та обласній комсомольській газеті в Харкові і дедалі впевненіше пробував свої творчі сили як письменник.

Коли почалася громадянська війна в Іспанії (1936 р.), молодий Гончар гаряче мріяв потрапити в саму гущу тих подій. Цьому бажанню тоді не судилося збутися, але через п'ять літ він таки «кинув синій портфель» і разом з іншими студентами Харківського університету пішов добровольцем на фронт. Рік провів у полоні, з якого втік.

З 1943 по 1945 чесно, як сержант мінометної батареї, воював на передовій. Завершив війну на території Чехословаччини. Отримав орден Слави, Червоної Зірки і 3 медалі "За відвагу". Воєнні умови не дуже сприятливі для творчості. Але й за таких нелегких обставин О. Гончар не розлучався з олівцем та блокнотом. В цей час, Олесь Гончар публікує кілька новел і повість **«Земля гуде»**, завершує навчання в вузі (Дніпропетровський університет, 1946 р.), але головним підсумком цих років стає трилогія **«Прапороносці»**.

Після завершення роботи над трилогією **«Прапороносці»** героїка війни і далі хвилювала митця. В кінці 40-х і на початку 50-х років він пише низку новел (**«Модри Камень»**, **«Весна за Моравою»**, **«Ілонка»**, **«Гори співають»**, **«Усман та Марта»** й ін.), багато в чому суголосних з **«Прапороносцями»**. У написаній тоді ж документальній в основі своїй повісті **«Земля гуде»** зображено діяльність молодіжної підпільної організації **«Нескорена Полтавчанка»**, очолюваної комсомолкою Лялею Убийвовк.

З майбутньою дружиною Валентиною Данилівною письменник познайомився у Дніпропетровську, де він жив в повоєнний час у своєї сестри. Незабаром після весілля пара переїхала до Києва. Саме Валентина Данилівна є вірним супутником життя письменника, хранителем його творчості. Філолог за освітою, дружина літератора була першим читачем і критиком творів Гончара. Разом пара прожила 48 років. У подружжя народилося двоє дітей - старша дочка Людмила (перекладач з англійської мови) і син Юрій, біолог за фахом.

З кінця 80-х рр. Олесь Гончар - активний учасник Народного Руху України і активний борець за незалежність України.

«Розлучення» з Компартією письменник оформив незабаром після того, як відвідав табір протестуючих студентів. Протест цей відомий історії як Революція на граніті, письменник підтримав вимоги мітингувальників, побачене змусило його відмовитися від членства в партії. Письменникові, як і багатьом свідомим українцям того часу, здавалося, що заповітний партквиток є можливістю зробити для рідної країни, розвитку її культури хоч трохи більше. Проте ще у 1956 році в щоденнику літератор пише, що далеко

не всіма комуністична ідеологія сприймається як механізм, який дасть кожній окремій нації можливість жити в умовному квітучому саду. Деякі люди сприймають комунізм не як сад, а як млин, в жорнах якого народи перетворюються на безформну сіру масу.

Дуже позитивно сприйняв Гончар ідею референдуму про проголошення української незалежності. Він стверджував, що для кожного з українців референдум стане тестом, який покаже, наскільки громадяни зуміли вичавити з себе тоталітаризм. З часом незалежності письменник пов'язував великі надії на відродження української нації.

Реальність виявилася не такою, якою літератор очікував. Створений під керівництвом письменника Народний Рух незабаром опинився під загрозою розпаду через владні амбіції політичних соратників. Державна безвідповідальність вразила уми інтелігенції, зростаючі амбіції і прагнення до влади, за твердженням Гончара, призвели до «навали пігмев», яким поступилися місцем «лідери нації». Залишається тільки здогадуватися, яку оцінку дав би Олесь Терентійович сучасним українським політикам.

Помер письменник 14 липня 1995р.

Вінок пам'яті Олесь Гончара. Спогади. Хроніка / упоряд. В.Д. Гончар, В.Я П'янов.- К.: Укр. письменник, 1997.- 453 с.

Книжку склали спогади як відомих, так і незнаних широкому загалові сучасників Олесь Гончара про пам'ятні події, яскраві, часом драматичні епізоди з його життя, про пережите поряд з ним, його очима побачене, від нього почуте. Вміщено також офіційні матеріали, хроніку з днів прощання з великим сином України, вірші, присвячені йому.

Гончар Олесь (Олександр) Терентійович: український письменник // Провідники духовності в Україні: довідник. - К.: Вища школа, 2003.- С. 198.

Стаття містить енциклопедичні дані про видатного письменника, розкриває його роль у духовному житті народу.

Наєнко, М.К. Гончар Олесь / М.К. Наєнко // Енциклопедія Сучасної України. Т.6 (Го-Гю).-К., 2006.-С.148.

Олександр Гончар (Олександр Терентійович Гончар) // Новий довідник. Українська мова. Українська література / відп. ред. Н. Крупчак, Т. Корольова.- К., 2005.- С. 796.

Слово про Олесь Гончара: нариси, статті, листи, есе, дослідження.- К.: Рад. письменник, 1988.- 647 с.

До книги увійшли роботи літераторів різних країн, присвячених життю і творчості О. Гончара, листи до письменника, бібліографічні матеріали.

Тронько, П.Т. Гончар Олесь / П.Т. Тронько // Енциклопедія історії України: в 10 т. Т.2 (Г-Д) / редкол. В.А. Смолій (голова) та ін.; НАН України; Інститут історії України.- К., 2005.- С. 155.

Білінський, В. Український Еверест / В. Білінський // Літ. Україна.- 2016.- 7 квітня.- С. 2.

«У рідний Харків, на Толкачівку» // Літ. Україна.-2015.-27 серпня.- С. 3.

Біловицька, Н. Сестра Олеся Гончара: «Брат дві карбідки висвічував за ніч, усе писав» / Н. Біловицька // Урядовий кур'єр.- 2013.- 13 квітня.- С.17.

Гончаренко, А. Парадоксальний патріот / А. Гончаренко // Аргументы и факты.- 2013.-№ 14.- С. 26.

Павличко, Д. Іди за мною! / Д. Павличко // Літ. Україна.- 2013.- 4 квітня.- С. 10.
Спогади Д. Павличка про О. Гончара.

Короненко, С. Бути. Знати. Творити: з автопортрета унікального подружжя / С. Короненко // Літ. Україна.- 2012.- 25 жовтня (№ 41).-С. 6.

Кірячок, Н. Свято дитинства Олеся Гончара / Н. Кірячок // Літ. Україна.- 2011.- 14 липня.- С.4.

Гончар, В.Д. «Я повен любові...»/ В.Д. Гончар // Літ. Україна.- 2008.- 3 квітня.- С.1,4.

Гончар, В.Д. Сім'я: опора і надія / В.Д. Гончар // Літ. Україна.- 2008.- 3 квітня.- С.6.
Виповнилося 90 літ із дня народження того, хто був Прапорonosцем української літератури, а став Реставратором Собору українського духу, кого за життя хвалили і ганили, а після смерті визнали Героєм України... Отже, наша розмова про Олеся Терентійовича Гончара з його вірним другом, соратником і дружиною Валентиною Данилівною.

Олійник, Б. Обраний небесами /Б. Олійник // Літ. Україна.- 2008.- 8 травня.- С.7.

Поклад, Н. «Якби життя повторилось – прожив би його так само...» / Н. Поклад // Урядовий кур'єр.- 2008.- 10 квітня.- С. 8.

Сологуб, В. Одухотворені класиком: спогади з моєї юності / В. Сологуб // Урядовий кур'єр. - 2008. - 3 квітня.- С. 10.
До 90-ліття від дня народження Олеся Гончара

Степовичка, Л. Шлях високого трагізму: роздуми про життя і творчість Олеся Гончара / Л. Степовичка // Літ. Україна.- 2008.- 24 липня.- С.1,5; 31 липня.- С.5.

Стус, Д. Олесь Гончар (1918-1995) / Д. Стус // Пенсія.-2008.- № 4.- С.42.
Сирота. Похід за славою. Вічність.

Тарасик, О. Письменник на всі часи / О. Тарасик // Червоний гірник.-2008.- 30 квітня.-С. 4.
Олесь Гончар та його життя в радянські та пострадянські часи.

Хомич, Т. «Якщо залишуся живим, розповім про вас...» / Т. Хомич // Урядовий кур'єр.-2008.- 17 квітня.- С. 8.
О. Гончар на Дніпропетровщині.

Зобенко, М. Провидіння: художньо-біографічний нарис / М. Зобенко // Вітчизна.-2006.- № 1/2.-С. 130.

Воронова, Т. На берегах Росії: чи служив О.Гончар у Криворізькій дивізії? / Т. Воронова // Черв.гірник.-2004.- 26 червня.-С.4.

Про участь О. Гончара у перших боях під час війни.

Бойко, С. Дві незабутні зустрічі / С. Бойко // Урядовий кур'єр.-2003.- 3 квітня.- С.4.

Зобенко, М. Провидіння: Дніпропетровський період життя і творчості письменника / М. Зобенко // Дивослово.- 2003.- № 4.-С.7.

Нечипоренко, М. Гончарі / М. Нечипоренко // Голос України.-2002.- 13 грудня.- С.13.

Про місце народження О. Гончара

Сизоненко, О. На Аскольдовій могилі / О. Сизоненко // Кур'єр Кривбасу.-2000.- № 125-126.-С.102.

Воспоминания об О. Гончаре

«Мово, живи!...»// Дніпро.-1998.-№ 3/4.-С.97.

Лист О. Гончара до М.С. Горбачова

Негода, М. То дорога пам'ять: спогади про О. Гончара / М. Негода // Кур'єр Кривбасу.-1998.-№97-98.-С.138.

Секретар обласної Черкаської письменницької організації згадує про спілкування з О. Гончаром.

Погрібний, А. Олесь Гончар: початок пожиттєвого випробування / А. Погрібний // Дивослово.-1998.- № 4.- С.2.

Чемерис, В. Чортотлицька ваза. 4. Знайомство з автором новели «Модри Камень». 5. Як стояли на «богах» та писали «переможки», або Олесь Гончар на півдні / В. Чемерис// Кур'єр Кривбасу.-1996.-№ 61-64.-С.68.

Спогади письменника про знайомство з О.Гончаром у 1946 році у Дніпропетровську, дружбу з ним, мандрівки по Нікопольщині.

Світ Олесь Гончара й Олесь Гончар у світі

Письменник **Олесь Гончар** народився в незалежній Україні **3 квітня 1918 року**. Власне, він фактично був її ровесником. Дитячі роки його припали на добу українського національного відродження, юнацтво — на час, коли те відродження стало розстріляним. Юність — фронт, полон, знову фронт. Йому дуже пощастило: він повернувся додому живим і не зламаним духовно, а лише привченим Системою ховати свої справжні думки, натомість говорити те, що від тебе хочуть почути. Але... Волею долі у Гончарові ще у сталінські часи просто-таки вибухнув справжній письменницький талент. Але цей талент міг проявити себе лише в описаннях якихось дрібних епізодів, особистих переживань героїв, замальовках природи чи батальних сценах. У всьому іншому Гончар був змушений чинити і писати так, як належало

радянському літератору. Цю духовну й душевну роздвоєність молодого митця наочно засвідчили опубліковані вже після його смерті щоденники, як фронтові, так і доби «розвиненого соціалізму».

Утім, якби Олесь Гончар лише продукував друковану брехню, хоч і талановиту, будучи чесним тільки із самим собою, він нічим не відрізнявся би від десятків певного гатунку членів Спілки письменників УРСР, чиї прізвища сьогодні цікаві хіба що дослідникам механізмів тоталітарної пропаганди. Ні, він ніколи не вписувався повністю у Систему; власне, сам факт ведення ним фронтових щоденників — це вже акт неабиякої мужності, бо йшлося про пряме порушення сталінського наказу: жодних особистих записів на передовій! інакше — воєнний трибунал!

Фронтові спогади письменника потім увійшли в сюжет його роману **«Прапорonosці»**. Цей твір сам Гончар називає своєю першою письменницькою працею. Літературні критики, які паралельних сюжетних ліній не побачили, дали високу оцінку роману. В результаті твір отримав кілька Сталінських премій. Насправді літератор писав про другий і третій фронти, які були українськими не тільки за назвою, а й за глибинною суттю. Літератор писав про те, що українці є людьми мужніми, а потенціал нації не обмежується тільки виконанням протяжливих пісень. За часів, коли все суспільство пишалось Великої Перемогою, письменник акцентував увагу на тому, що не тільки воювати, а й перемагати вміють українці.

Свіжість погляду на світ, незвичайну заглибленість у життя продемонстрував автор **«Прапорonosців»** у нових своїх творах, що з'явилися протягом 60 — 70-х років. Серед них — романи **«Тронка»** (1963), **«Собор»** (1968), **«Берег любові»** (1976), **«Твоя зоря»** (1980), повість **«Бригантина»** (1972), новели **«Кресафт»** (1963), **«На косі»** (1966), **«Під далекими соснами»** (1970), **«Пізнє прозріння»** (1974) та ін.

Якщо роман **«Тронка»** приніс авторові Ленінську премію (1964р.), то доля написаного наприкінці 60-х років **«Собору»** склалася драматично. На 50-річний ювілей Олесь Гончар отримував не слова привітання і подарунки, а погром його славетного **«Собору»**. У головному негативному персонажі твору один з вищих партійних чиновників впізнав себе. На довгі 20 років після першого

видання роман виявився під забороною. У романі письменник висловив свої найглибші прагнення. Відновлення Михайлівського золотоверхого собору для Гончара було питанням принципово важливим. Нове життя для храму літератор розцінював як передумову до єднання українського народу. Думка про пробудження національної самосвідомості червоною ниткою проходить через усю творчість письменника.

Саме багатостраждальний **«Собор»**, як не дивно, пришивдшив одержання селянами паспортів.

Перше відображення трагедії Голодомору в радянській художній прозі — не повість **«Марія»** Уласа Самчука, а **«Стокозове поле»** 23-річного Гончара.

Працю на ниві художньої прози Олесь Гончар постійно поєднує з літературно-критичною творчістю. Почавши ще в студентські роки з досліджень поезики М. Коцюбинського і В. Стефаника, він згодом створив десятки статей, (**«Про наше письменство»**, 1972; **«О тех, хто дорог»**, 1978; **«Письменницькі роздуми»**, 1980).

Навряд чи сучасникам довелося б дізнатися про те, яким насправді був Олесь Гончар, якби не випуск його щоденників, які опубліковані тритомним виданням у 2008 році. До видання увійшли записи думок письменника, викладені ним у 120 зошитах, які протягом багатьох років дбайливо зберігала дружина літератора.

Твори О. Гончара перекладалися на 67 мов, а творчий досвід письменника засвоюється і вітчизняними, і зарубіжними майстрами слова.

Жулинський, М. Олесь Гончар: творчість як доля/ М. Жулинський // Українська література: творці і твори: учням, абітурієнтам, студентам, учителям / М. Жулинський .- К.: Либідь, 2011.- С. 787.

Коваль, В. «Собор» і навколо собору / В. Коваль.- К.: Молодь, 1989.-272 с.

«Я не читав, але рішуче засуджую» - ще недавно у такий спосіб оцінювалися художні твори, визнані брежнєвсько-сусловською командою «крамольними». В застійний період роман О. Гончара «Собор» було проголошено «ідейно ущербним», піддан анафемі, як і твори багатьох українських письменників. Перевиданий він був лише через 20 років.

Коваль, В. Шляхи прапороносців: роман Олеся Гончара у себе вдома і в світі: повість-есе / В. Коваль.- К.: Рад. письменник, 1985.-296с.

Кононенко, П.П. Особисто причетний/ П.П. Кононенко .- К.: Т-во «Знання» УРСР, 1998.- 48 с.-(Серія «Література і мистецтво»).

У брошурі висвітлюються формування і втілення у творах естетичних ідеалів видатного письменника, його внесок у вітчизняну і світову культуру.

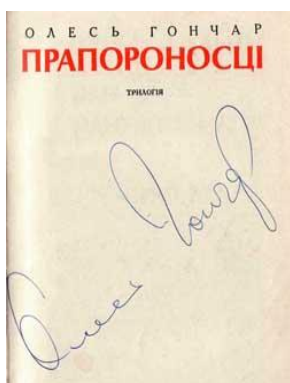
Наєнко, М.К. Краса вірності: у творчому світі Олеся Гончара / М.К. Наєнко .- К.: Дніпро, 1981.- 216 с.

Книга присвячена творчості Олеся Гончара — українського письменника

Олесь Гончар і шістдесятництво: матеріали Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої 80-річчю від дня народження Олеся Гончара.- Дніпропетровськ: Навчальна книга, 1998.-160 с.

Погрібний, А.Г. Олесь Гончар: нарис творчості / А.Г. Погрібний.- К.: Дніпро, 1987.- 242 с.- (Літературний портрет).

Погрібний, А. Орбіти потужного слова // Українське слово: хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. В 4 кн. Кн.3.- К, 1994.

«Прапороносці» Олеся Гончара і зображення людини на війні: Матеріали творчої конференції / упоряд. М.К. Наєнко.- К.: Дніпро, 1985.-140 с.

У збірнику вміщенні матеріали творчої конференції «Прапороносці» Олеся Гончара і зображення людини на війні» (Київ, 1985 р.)

Про Олеся Гончара: літературно-критичні статті, листи, етюди.- К.: Рад. письменник, 1978.- 428 с.

До книги увійшли статті й етюди літераторів України та інших республік, присвячені життю і творчості О.Т. Гончара, видатного українського письменника, а також листи до письменника і матеріали, в яких йдеться про популярність його творів.

Сверстюк, Е. Собор урятований /Е. Сверстюк // Українське слово: хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст.- В 4 кн. Кн.3.-К., 1994.

Семенчук, І.Р. Олесь Гончар — художник слова: дослідження / І.Р. Семенчук .- К.: Дніпро, 1986.-260 с.

Монографія присвячена творчості Олесь Гончара. У полі зору дослідника такі визначні його романи, як «Прапорonosці», «Тронка», «Людина і зброя», «Твоя зоря», новелистичні доробки митця.

Сологуб, Н.М. Мовний світ Олесь Гончара / Н.М. Сологуб.- К.: Наукова думка, 1991.- 140 с.

Книга присвячена вивченню індивідуального стилю Олесь Гончара. Автор розглядає особливості творчої манери письменника; розвиток символічних значень слова, активне словотворення.

Кордонська, А.В. Собор — символ духовної краси людини в однойменному романі Олесь Гончара / А.В. Кордонська // Вивчаємо укр. мову та л-ру.-2017.-№13-14.- С.48.

Собор нашої пам'яті // Літ. Україна. -2016.- 4 серпня.- С.6.

До 75-річчя героїчної загибелі студбату під селом Білоцерківського району на Київщині. Ці події відображені в романі О.Гончара «Людина і зброя»

Копусь, О. Перифрази як елемент концептуальної картини світу в романах Олесь Гончара / О. Копусь // Дивослово.-2013.-№ 1.-С. 33.

Немировська, О. Реальні антропономіації як засіб створення алюзії в художньому контексті / О. Немировська // Дивослово.-2013.-№ 1.-С. 30.

На матеріалі роману О. Гончара «Твоя зоря».

Дроздовський, Д. Вивчення екзистенціалізму: компаративний аспект / Д. Дроздовський // Дивослово.-2012.-№9.-С. 28.

За новелами «За мить щастя» та «Залізний острів» О. Гончара.

Пінчук, С. Кінець операції «Собор» / С. Пінчук // Літ. Україна.-2011.-31 березня.- С.6.

Цькування владою О. Гончара та його роману «Собор»

Фурсова, Л.О. Проблемні ситуації у компаративному аналізі літературних творів /Л.О. Фурсова //Всесвітня л-ра та культура .- 2011.-№ 3.-С.18.

На прикладі прози О. Гончара. Новела «Модри Камень».

Абліцов, В. Олесь Гончар — Юрій Шевельов: діалог через океан / В. Абліцов // Голос України.-2009.-5 вересня, 12 вересня, 5 грудня.

Абліцов, В. Юрій Шевельов, Олесь Гончар: одних ставлять, інших ігнорують, а торжествує «талановита посередність» /В. Абліцов // Літ. Україна.-2009.-19 лютого.- С.3.

Марко, В. Новели Олесь Гончара «Модри Камень» і «За мить щастя»: концептуальні коди / В. Марко // Дивослово.-2009.-№ 12.-С.44.

Ткач, М. Душі – хоч крихту: роздуми над щоденниками Олеся Гончара / М. Ткач // Літ. Україна.- 2009.-16 квітня.-С.1.

Бузулан, Г. Мужність, винагороджена долею / Г. Бузулан // Червоний гірник.- 2008.- 29 травня.-С.23.

Про твір О. Гончара «Собор»

Горіславець, В. Останній романтик, або Олесь Гончар у контексті сучасного літературного процесу/ В. Горіславець // Київ.-2008.-№4.-С.164.

Панченко, В. Після «Собору» /В. Панченко // Дивослово.-2007.-№ 1.-С. 15.

Характеристика доби створення романів О. Гончара

Синьоока, Г. Роман О. Гончара «Собор»: інсценізація уривків на уроці / Г. Синьоока //Всесвітня л-ра та культура.-2007.-№1.-С.31.

Дубіна, М. До глибин характеру / М. Дубіна // Літ. Україна.-2006.-13 липня.-С.6.

Поетика романів О. Гончара.

Зобенко, М. Тільки небо! /М. Зобенко // Літ. Україна.-2006.- 13 квітня.-С.7.

Гончарівські новелети: три новели О. Гончара «Модри Камень», «За мить щастя», «Плацдарм».

Куліда, С. «Будемо не байдужі – ось тоді мова житиме»: розмова з Олесем Гончаром /С. Куліда // Урядовий кур'єр.- 2006.- 4 серпня.- С. 5.

Галич, В. Постать Олеся Гончара в контексті постмодернізму / В. Галич // Дивослово.-2005.-№2.-С.55.

Літературознавчі студії Олеся Гончара можна вважати альтернативною традиційної історіографії радянського часу, де безроздільно панували вульгарний соціалізм, заідеологізованість, догматика.

Баран, Є . Олесь Гончар крізь призму щоденників / Є. Баран // Кур'єр Кривбасу.- 2004.-№ 177.-С. 208.

Бурлаков, С.Р. Життєві та творчі джерела Олеся Гончара / С.Р. Бурлаков // Грані.-2003.-№ 2.-С.3.

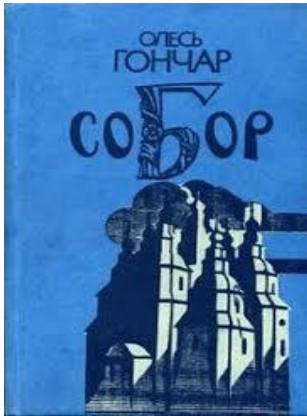
Жежера, В. Шанси життя на Марсі /В. Жежера // Голос України.-2003.-3 квітня.- С.23.

З щоденників О. Гончара.

Оксюта, Я. «Якщо залишусь живим...»: із фронтових щоденників Олеся Гончара / Я. Оксюта // Урядовий кур'єр.-2001.-8 травня.

Гуменний, М. Ремарк і Гончар: типологія антивоєнного роману/ М. Гуменний, О. Гусева //Укр. мова і л-ра в школі.-2000.-№ 5.-С.46.

Ляшко, О. П. Навколо «Собору» / О.П. Ляшко // Голос України.-2000.- 4 квітня.

Бажан, О. Прошу термінового втручання /О. Бажан // Кур'єр Кривбасу .-1998 .-№104 .-С.98.
30 років «Собору» О. Гончара.

Гриценко, В. Роздуми про антигероя роману Олеся Гончара «Собор» /В. Гриценко // Дивослово.-1998.-№ 5.

Зобенко, М. Громолиці століття в душі українця: кілька розділів з есею за книгою новел «Далекі вогнища» О. Гончара / М. Зобенко // Березіль.-1998.-3/4.-С. 131.

Йовенко, С. Світло щасливої зорі Олеся Гончара / С. Йовенко // Вітчизна .-1998.-№ 3-4.-С. 126.

Мицик, Ю. «Собор» і навколо «Собору»/ Ю. Мицик // Кур'єр Кривбасу.-1998.-№ 104.-С.102.

Спогади про спробу організувати диспут про роман О. Гончара «Собор» у 1968 році в ДДУ.

Ромащенко, Л.І. Слов'янські літератури і творчість Олеся Гончара / Л.І. Ромащенко // Всесвітня л-ра в середн. навч. закладах України.-1998.-№ 4.-С.52.

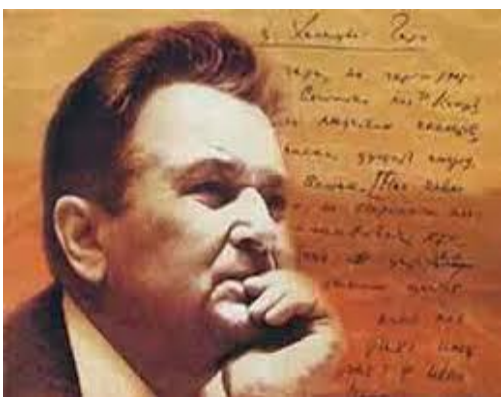
Марченко, І. Філософське осмислення образу собору як симфонії величі народу, його творчого генія / І. Марченко// Дивослово.-1997.-№ 9.- С. 19.

Гаман, В. Хто залишиться на фотографіях, а хто назавжди: ще раз про «Собор» і навколо нього / В. Гаман // Віче.-1996.-№10.-С.138.

Галич, В. Асоціоніми в поезиці Олеся Гончара / В. Галич // Дивослово.-1995.-№4.-С.23.

Гуменний, М. Проблема авторської позиції в романах Олеся Гончара / М. Гуменний // Дивослово.-1994.- № 1.

Ющенко, О. Творча вись / О. Ющенко // Київ.-1993.-№4-5.-С.118.

Незгасна зоря Олеся Гончара

З плином часу все штучно привнесене у творчий портрет Олеся Гончара забувається, а залишається непроминяльне - душевний синкретизм і духовна наповненість його особистості, віддзеркалена в його творах. Серед останніх записів на письмовому столі Олеся Гончара у липні 1995 року були такі: «Духовність - то як озонова піднебесна пелюстка, що так бережно огортає планету і не дає зруйнувати життя. Дбати про духовну наповненість душі, про її духовне здоров'я і дбати про середовище, в якому живемо, - це, мабуть, головне. Душа й природа в злагоді своїй забезпечать надійність життя».

Такі світоглядні горизонти, що зберігали свою чинність на кожному етапі творчого шляху

Олеся Гончара, і визначають контури його творчої індивідуальності, зумовлюють вічну актуальність його Слова.

В селі Сухе Кобеляцького району Полтавської області в серпні 2000 року відкрито Державний літературно-меморіальний музей-садибу Олеся Гончара, щорічно в день народження і смерті письменника тут проводяться урочисті заходи. Ім'ям письменника названі вулиці в Києві, Харкові, Дніпропетровську, Білій Церкві, Чернівцях та ряді інших населених пунктів, серед яких рідне село літератора, у столиці є парк імені Гончара.

Також на честь письменника названо безліч навчальних закладів по всій Україні. У вищих навчальних закладах Харкова, Києва та Дніпропетровська студентам виплачуються академічні стипендії імені Олеся Гончара.

Херсонська обласна універсальна наукова бібліотека, одним із засновників якої є письменник, також носить ім'я Олеся Гончара.

Пам'ятник-погруддя письменнику встановлено у Дніпропетровську. Меморіальна дошка на честь Гончара встановлена на Михайлівському золотоверхому соборі на знак подяки за ініціативу відновлення споруди.

Відкритий лист родини Олеся Гончара до святкування 100-літнього ювілею письменника: звернення // Літ. Україна.-2017.-7 вересня.-С.2.

Вечір пам'яті О. Гончара у Харкові. Харків у житті та творчості письменника.

Мельничук, А. «Найкраща з нагород – листи людські» / А. Мельничук.- Літ. Україна.- 2017.- 12 жовтня.- С.5.

Мельничук, А. Незгасна зоря Олеся Гончара / А. Мельничук // Літ. Україна.- 2015.- 23 липня.-С. 6.

Бондаренко, С. Рік Гончара, вік Гончара / С. Бондаренко // Літ. Україна.-2013.- 11 квітня.-С.2.

Крикуненко, В. Автографи Олеся Гончара в Москві: виставки / В. Крикуненко // Літ. Україна.-2013.-18 квітня.- С.3.

Клименко, Н. Стежками Олеся Гончара / Н. Клименко //Літ. Україна.- 2012.- 21 червня.- С. 15.

Захід «Зелене свято Гончарового дитинства»

Біловицька, Н. Завдяки «Собору» селяни одержали паспорти / Н. Біловицька // Урядовий кур'єр.- 2011.- 12 травня.- С.17.

Цей маловідомий факт озвучили студенти ДНУ на Гончаровських читаннях

Осадчук, П. Пам'яті Олеся Гончара: вірш / П. Осадчук// Київ.-2009.-№9.-С.23.

Багнюк, А. Він був суддею духовних браконьєрів / А. Багнюк // Урядовий кур'єр.- 2008.-12 червня.-С.8.

Олеся Гончар і запорізька інтелігенція

Грабовський, В. Гончар, який ліпив епоху / В. Грабовський // Літ. Україна.-2008.- 16 жовтня.-С.1,8.

Жулинський, М. Духовний провідник України, або Чим трепетав дух Олеся Гончара ? / М. Жулинський // Урядовий кур'єр.-2008.- 23 квітня.- С.17.

«3 повагою, Ваш Олесь Гончар»: 3 квітня видатному письменникові виповнилося б 90 років// Віче.-2008.-№7/8.-С.68.

Лубківський, Р. А я напишу - Україні! / Р. Лубківський // Літ. Україна. - 2008. - 3 квітня. - С. 1,6.

Епістолярій Олесь Гончара важливий для нашої культури з багатьох причин. Насамперед - він є живим свідченням людини, біографічна канва життя якої співпадає з найважливішими вузловими етапами новітньої української історії.

Оксюта, Я. Захисник духовних скарбів /Я. Оксюта // Урядовий кур'єр.-2008.- 9 лютого.-С. 8.

Олесь Гончар: "Вір усім серцем. І я з твоїм серцем" : до 90-річчя від дня народження письменника планують перевидати його "Щоденники" / розмову вела Наталя Філіпчук // Голос України. - 2008. - 18 березня.-С. 10

Розмова з онукою Олесь Гончара – Лесею

Рубан, Л. Будівничий соборів наших душ: учнівська конференція присвячена 90-річчю Олесь Гончара / Л. Рубан // Дивослово.-2008.- № 4.-С.21.

Тарасюк, Г. Високе світло майстра: Україна відзначає 90-річчя Олесь Гончара/ / Г. Тарасюк / Літ. Україна.-2008.- 10 квітня.-С.1.

Тарасюк, Г. «Велика мета родить велику енергію»/ Г. Тарасюк // Урядовий кур'єр.- 2007.- 26 жовтня.- С. 9.

Оксюта, Я. Прапор Олесь Гончара /Я. Оксюта // Урядовий кур'єр.- 2005.- 22 березня.- С. 13.

Югов, В. Час безсмертя: літературні нотатки з приводу останніх нагород Олесь Гончара / В. Югов // Голос України.-2005.- 7 вересня.- С.8.

Воротнюк, Г. Шанси життя на Марсі: сьогодні 85 років від дня народження Олесь Гончара / Г. Воротнюк // Голос України. - 2003. - 3 квітня.-С. 23.

Ковальчук, О. Образ війни у прозі Олесь Гончара . Роман «Людина і зброя» / О. Ковальчук // Дивослово.-2003.-№ 5.-С.46.

Літературна композиція за фронтовими поезіями Олесь Гончара до Дня Перемоги.

Нечипоренко, М. Олесь Гончар повернувся на батьківщину/ М. Нечипоренко // Голос України.-2003.- 14 січня.

Коваль, В. Ніч без Олесь Гончара: два листи Олесь Гончара / В. Коваль // Київ.- 2002.-№1-2.-С.119.

Гащук, Р. Собор душі Олесь Гончара: літературно-музична композиція/ Р. Гащук // Дивослово.-2000.-№4.-С.51.

Ковальчук, О. Олесь Гончар – митець сучасний /О. Ковальчук // Дивослово.- 2000.-№11.-С.2.

Творчість письменника і сьогодення

Чікалін, В. Нащадки прапороносців /В. Чікалін // Урядовий кур'єр.-2000.- 12 грудня.-С.9.

Присвоєння імені О. Гончара 72 механізованій дивізії

Панова, М. Собор його душі в соборі наших душ /М. Панова// Червоний гірник.- 1998.-11 квітня.

Вплив творчості О.Гончара на авторку статті. Роман «Собор» та компартійні заходи проти нього.

Абліцов, В. Олесь Гончар: "Дивіться з висоти вічності" / В. Абліцов // Голос України. - 1995. - 22 липня. - С. 7.

Гончар Олесь (Олександр) Терентійович [Електронний ресурс] / Дніпропетровська центральна міська бібліотека. – Режим доступу: <http://library.dp.ukrtel.net/view.php?id=41>, вільний. – Мова укр.

Гончар Олесь Терентійович [Електронний ресурс] / Знаменитості України // Ukrfoto.net. – Режим доступу: http://ukrfoto.net/people_131.html, вільний. – Мова укр.

Гончар Олесь Терентійович [Електронний ресурс] // Вікіпедія — вільна енциклопедія. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki>, вільний. – Мова укр.

Гончар Олесь Терентійович (1918 - 1995) – письменник, громадський діяч [Електронний ресурс] // Великі українці. – Режим доступу: <http://www.greatukrainians.com.ua/country/ukraine/330.html>, вільний. – Мова укр.

"Зоріє степ..." Гончарівські читання в університеті [Електронний ресурс] / Дніпропетровський національний університет. – Режим доступу: <http://www.dsu.dp.ua/index.php?rid=44>, вільний. – Мова укр.

Твори

Гончар, О. Т. Твори: у 12 т. / О.Т. Гончар — К.: Наук. думка, 2001—2009.

Гончар, О. Т. Твори: в 7 т. / О.Т. Гончар — К.: Дніпро, 1987.

Гончар, О. Т. Твори: в 6 т. / О.Т. Гончар — К.: Дніпро, 1978—1979.

Гончар, О. Т. Вибрані твори: у 4 т. / О.Т. Гончар — К.: Сакцент Плюс, 2005.

Гончар, О. Т. Щоденники: У 3 т. / О.Т. Гончар; упоряд. В. Д. Гончар. — 2-ге вид. — К.: Веселка, 2008.

Гончар, О. Т. Берегти світло в душі... / О.Т. Гончар; упоряд. Л. О. Гончар. — К.: Веселка, 2011.

Гончар, О. Чим живемо: на шляхах до українського Відродження / О. Гончар.- К.: Рад.письменник, 1991.-382 с.

Книга письменника-академіка Олесея Гончара — результат його багатогранної творчої та громадської діяльності останніх літ. Людина і людство, мінуле і майбутнє, духовне відродження нації і боротьба за суверенітет України, література і життя, екологія і історія, мова і пам'ять — такий короткий спектр роздумів письменника.

Гончар, О.Т. Письменницькі роздуми. Літературно-критичні статті / О.Т. Гончар.- К.: Дніпро, 1980.-314с.

У книзі зібрано статті про класиків літератури і сучасних письменників, виступи на ювілейних урочистостях та на міжнародних зустрічах.

Звертаючись до творчої молоді, автор ділиться думками про мистецтво.

Укладач: Золотарева М. Б. (провідний бібліограф ІБВ)